

2.2.5. Uddannelse og bedømmelse af dommeraspiranter i landsretterne

Efter praksis skal alle aspiranter til dommerstillinger bortset fra stillinger som højesteretsdommer dokumentere deres egnethed som dommer i en periode som konstitueret dommer. Der er enighed i Domstolsudvalget om, at der fortsat er behov for at kunne bedømme dommeraspiranternes juridiske færdigheder med henblik på dommeransættelse, og at vurderingen heraf bedst finder sted i landsretterne.

Udvalget foreslår derfor, at det som lovmæssigt krav indføres i retsplejeloven, at udnævnelse til byretsdommer, landsdommer og dommer i Sø- og Handelsretten i reglen kræver, at den pågældende har virket som konstitueret dommer i landsretten.

Der er i udvalget enighed om, at bedømmelsen passende kan finde sted i en periode på 9 måneder, hvilket svarer til den periode, som dommeraspiranter i dag typisk gør tjeneste i landsretten. For så vidt angår advokater, der har haft en forudgående 3-måneders konstitution, foreslår udvalget, at der åbnes mulighed for, at denne konstitution kan tælle med i den sædvanlige 9 måneders periode. En forudsætning herfor vil normalt være, at der er tale om samme landsret, ligesom der bør være en vis tidsmæssig sammenhæng mellem de to konstitutionsperioder.

Domstolsudvalget lægger til grund, at ikke-udnævnte dommers tjeneste i landsretterne helt overvejende skal ske som konstitueret dommer og ikke som »overtallig dommer« uden stemmeret.

Udvalget lægger vægt på, at alle jurister med de fornødne kvalifikationer skal kunne søge en konstitution i en af landsretterne med henblik på at dokumentere deres egnethed som dommer. Udvalget fremhæver, at dette vil indebære, at der vil være behov for, at det nuværende antal konstitutionsstillinger – der i henhold til finansloven for 1997 er fastsat til 11 fordelt mellem de to landsretter – øges betydeligt.

Udvalget anslår, at der samlet vil være behov for, at i størrelsesordenen op til 40 personer årligt gennemgår landsretskonstitution. Med udgangspunkt i en sædvanlig konstitutionsperiode på 9 måneder vil dette svare til, at der i landsretterne tilsammen skal være ca. 30 konstitutionsstillinger.

Udvalget bemærker endvidere, at uddannelse og bedømmelse af konstituerede dommere udgør en både kvalitativ og kvantitativ væsentlig arbejdsmæssig opgave for de faste dommere i de to landsretter. Den af udvalget forudsatte meget betydelige udvidelse af antallet af konstituerede dommere vil derfor i sig selv betyde en væsentlig forøgelse af arbejdsopgaverne for landsretternes faste dommere. Hertil kommer efter udvalgets opfattelse, at forslaget om den

brede rekruttering til dommerstillinger vil betyde, at stadig færre af de konstituerede dommere vil have et forudgående kendskab til, hvorledes domstolene fungerer i praksis, herunder mindre eller slet ingen erfaring i udarbejdelse af domsudkast o.l. Også dette forhold vil i sig selv betyde en forøgelse af arbejdsopgaverne for de faste dommere.

Ved vurderingen af landsretternes mulighed for at udvide antallet af konstitutionsstillinger må det efter udvalgets opfattelse endvidere indgå, at karakteren af de sager, der behandles ved landsretterne, indebærer, at retten altid bør sættes med mindst to faste dommere og i stigende grad med tre faste dommere.

Det er udvalgets – og landsretspræsidenternes – vurdering, at det vil være muligt at gennemføre udvalgets forslag og forudsætninger på en måde, der også arbejds- og bedømmelsesmæssigt vil kunne være tilfredsstillende både for de mange konstituerede dommere og for landsretternes faste dommere, ved at det fremtidige arbejde for dommere i en landsretsafdeling fordeles på tre faste dommere og en konstitueret dommer. Det samlede arbejde vil udover det nuværende arbejde for dommere i en landsretsafdeling og den forøgelse heraf, der vil skyldes den øgede brug af konstituerede dommere, kunne omfatte den del af det juridiske arbejde, der i dag udføres af fuldmægtigene i landsretterne med hensyn til møde i forfaldssituationer samt behandling af kæremål og andre skriftligt behandlede sager.

Udvalget anslår, at behovet for udvidelse af antallet af faste dommere vil være i en størrelsesorden af indtil ca. 10 stillinger. En sådan løsning vil give mulighed for 19 konstitutionsstillinger i Østre Landsret og 12 konstitutionsstillinger i Vestre Landsret, ligesom denne løsning vil give grundlag for nedlæggelse af et antal fuldmægtigstillinger i landsretterne.

Udvalget har endvidere særskilt overvejet, om dommeraspiranter som led i landsretskonstitutionen bør bedømmes i deres evne til retsledelse. *Et flertal* (10 medlemmer) finder, at der bør åbnes mulighed for en ordning, hvorefter konstituerede landsdommere i et vist omfang afprøves i retsledelse. *Et mindretal* (6 medlemmer – herunder de to landsretspræsidenter) finder ikke, at landsretterne er et egnet forum for oplæring i og bedømmelse af retsledelse. I lyset af de betænkeligheder, som mindretallet, herunder navnlig landsretternes præsidenter, fremhæver, foreslår flertallet, at man ikke på nuværende tidspunkt etablerer en permanent ordning, hvorefter konstituerede landsdommere afprøves i retsledelse, men at man alene påbegynder ordningen som et forsøg.

Om udvalgets nærmere overvejelser bl.a. vedrørende spørgsmålet om bedømmelse af dommeraspi-